Tweetalig Onderwijs
Rapport

Visitatie

Senior tto-certificaat

School	**Jan van Brabant College**
Rector/directeur	**Geert-jan Nillesen**
Adres	**Molenstraat 191**
Postcode en Plaats	**5701 KD Helmond**
Startjaar tto	**t-vwo: 2008 / t-havo: 2012**
Tto-coördinator	**Iris Brugman, Lisa Speckens en Tim Schwirtz**
Aantal tto-leerlingen per september 2021	**t-vwo: 205** **t-havo: 156**
Datum visitatie	**20 juni 2022**
Visitatoren	**Frans Kranenburg**
	Wendy Groen
	Ineke Swaan

Kies het juiste eindoordeel

Collegiale hervisitatie

EINDOORDEEL : +

De visitatiecommissie concludeert op basis van haar bevindingen, zoals hieronder toegelicht, dat de school nog steeds voldoet aan de *Standaard tto havo/vwo*. Een volgende visitatie zal - in overleg met de school - plaatsvinden in het schooljaar 2026 – 2027. Hierover zal door Nuffic tijdig contact worden opgenomen.

Herbezoek in schooljaar 2026 – 2027

Zelfevaluatie
De school heeft aan de hand van de sterren de zelfevaluatie ingevuld voor de kenmerken 2 t/m 6. Ze heeft ook een toelichting gegeven bij elk kenmerk over waar de school trots op is en waar de school zich nog wil ontwikkelen. De commissie heeft dit meegenomen tijdens de visitatie, maar in onderstaande rapport wordt hier niet uitgebreid op in gegaan.

Scoringsprocedure
De meetbare resultaten (Kenmerk 1) zijn alleen **binair** (+) of (-) beoordeeld. Voor de kenmerken 2 t/m 6 wordt geen score gegeven, maar een schriftelijke toelichting per kenmerk.

Kenmerk 1 – Meetbare resultaten		Rapportage: +/-
1.1	De leerlingen bereiken een voldoende taalvaardigheidsniveau. Deze indicator wordt positief gescoord indien: a) Aan het einde van leerjaar 3 een taalvaardigheidsniveau Engels wordt behaald dat aantoonbaar overeenkomt met het niveau B2 (vwo) / B1 (havo) van het ERK (Europees Referentiekader) op alle deelvaardigheden. *- de school laat zien dat 80% van de leerlingen in het derde jaar B2/B1 behalen, via een van de manieren beschreven in de brochure 'B2 or not B2';* *b) Seniorscholen tonen aan dat het beleid is dat tto-leerlingen doorstromen naar tto jaar 5 of 6.* - voor het oordeel + dient de school voor eventuele hoge uitval tussen jaar 3 en 5/6 een redelijke verklaring te hebben. En de school laat zien dat er geen "knip" is tussen de onderbouw en bovenbouw tto.	+
1.2	De tto-afdeling heeft voldoende onderwijstijd gepland waarin Engels de voertaal is. *Voor het oordeel + is in de onderbouw in vijftig procent van de onderwijstijd Engels de voertaal. In de bovenbouw is circa 25% van de totale onderwijstijd in het Engels.*	+
1.3	De keuze van de vakken die in de onderbouw in het Engels worden aangeboden, waarborgt een goede spreiding over soorten en stijlen van taalgebruik, d.w.z. dat uit elk van de clusters Maatschappijvakken, Exacte vakken en Creatieve en bewegingsvakken ten minste één vak in het Engels wordt aangeboden.	+
1.4a	De school biedt in leerjaar 6-vwo/5-havo het International Baccalaureate (IB) English A Language and Literature/English B of een pakket van Cambridge International aan en leerlingen zijn verplicht hieraan mee te doen.	+
1.4b	Van de leerlingen in leerjaar 6-vwo/5-havo haalt 80% het English A Language and Literature /English B Certificaat van het IB, met een cijfer van minimaal 4. Of indien Cambridge International wordt gedaan, behaalt 80% van de leerlingen een *pass*.	+
1.5	De leerlingen behalen op het centraal schriftelijk eindexamen Engels resultaten die positief afwijken van het landelijk gemiddelde.	+
1.6	De leerlingen behalen op het centraal schriftelijk eindexamen Nederlands resultaten die niet negatief afwijken van het landelijk gemiddelde.	+
1.7	Het gewogen gemiddelde examencijfer van alle overige vakken wijkt niet negatief af van het landelijk gemiddelde.	+

	Voor het oordeel + mag het gewogen gemiddelde van het centraal schriftelijk eindexamen in alle overige vakken (zowel de vakken waarin Engels de voertaal is als de vakken die in het Nederlands worden gegeven) niet negatief afwijken van het landelijk gemiddelde. *Voor de berekening van het gewogen gemiddelde wordt gebruik gemaakt van de rekenhulp (cijfertool) die voorafgaand aan de visitatie ter beschikking is gesteld.* *Voor indicatoren 1.5, 1.6 en 1.7 geldt: Indien van meerdere jaren examenresultaten beschikbaar zijn, wordt gekeken naar de laatste drie jaren, waarbij een negatieve uitzondering in één jaar is toegestaan.*	
1.8	De school heeft duidelijk op de website en in de schoolgids vermeld dat de ouderbijdrage vrijwillig is.	+

Toelichting visitatiecommissie

Compliment voor het Engels van de leerlingen. De commissie was onder de indruk van het niveau, zelfs al uit de brugklas. Dit staat in schril contrast met de resultaten van de Checkpoint examens van de huidige 4e klassers. Deze waren enigszins onder de maat maar doordat de cijfers voor spreken en luisteren goed waren compenseerde dat de mindere resultaten van Checkpoint. De commissie heeft er vertrouwen in dat de resultaten vanaf nu, post corona, weer als vanouds zullen zijn.

De onderwijstijd in het Engels is ruim voldoende. Met ruim 70% voor t-vwo zit de afdeling ruim in zijn jasje.

De keuze van de onderwijsmaterialen zijn in orde, ook het authentiek materiaal is voldoende aanwezig.

De school heeft gekozen voor het Cambridge International programma voor de bovenbouw en is daarmee de tweede school die Nuffic visiteert hiervoor. Docenten en leerlingen zijn tevreden. Vooral Global Perspectives, dat ook in de onderbouw al wordt gegeven, staat heel stevig in de school. Leerlingen spreken daar heel lovend over en zien duidelijk de meerwaarde die dit vak hen biedt.

De eindexamenresultaten zijn uitstekend en wijken zelf vaak positief af van het landelijk gemiddelde.

De school heeft netjes op de website en in de schoolgids vermeld dat de ouderbijdrage vrijwillig is, maar door de formulering wordt de deur wel erg wijd open gezet voor ouders om eventueel niet te betalen. Kijk kritisch naar de formulering en benadruk het belang van die ouderbijdrage voor de school. De hoogte van de ouderbijdrage is al niet kostendekkend dus met een lage betaalbereidheid wordt het in de lucht houden van tto een zware dobber.

Kenmerk 2 - Taalaanbod

2.1 **Norm**	De kwaliteit van het taalaanbod dat door de tto-docenten wordt geproduceerd is voldoende, d.w.z. minimaal niveau B2 van het ERK voor alle vaardigheden.
2.2	De tto-afdeling heeft een taalbeleid specifiek gericht op het gebruik van Engels in de les. *Elementen van een taalbeleid gericht op Engels kunnen bijvoorbeeld zijn: afspraken over het gebruik van het Engels (en Nederlands) in de lessen, Personal Idiom Files, het beoordelen van 'Use of English', etc.*
2.3	De keuze van de onderwijsmaterialen die worden gebruikt, waarborgt het gebruik van authentiek Engelstalig (schriftelijk en audiovisueel) materiaal dat geschikt is voor de betreffende doelgroep.
2.4	De tto-afdeling heeft een taalbeleid met specifieke betrekking op de moderne vreemde talen zoals Frans, Duits en/of Spaans. *Elementen van een taalbeleid gericht op de MVT kunnen bijvoorbeeld zijn: afspraken over het gebruik van doeltaal=voertaal in de les, het aanbieden van internationaal erkende certificaten, het gebruik van een ééntalige methode, etc.*
2.5	Er is in de sectie Engels tenminste één native speaker werkzaam, al dan niet als docent. *Of de school kan aantonen dat het beleid is om de leerlingen op andere manieren in aanraking te laten komen met native speakers.*
2.6	Buiten de sectie Engels is er tenminste één native speaker als docent werkzaam. *Of de school kan aantonen dat het beleid is om de leerlingen op andere manieren in aanraking te laten komen met native speakers.*

Toelichting visitatiecommissie

De kwaliteit van Engels van de docenten is in orde. Veel docenten hebben Cambridge Advanced of Proficiency.

Het taalbeleid is impliciet aanwezig, maar nog vrij summier. Het bestaat vooral uit het inzetten van de Bilingual Attitude.

Er is voldoende authentiek materiaal aanwezig naast de gebruikte lesmethodes.

De docenten Frans en Duits geven aan zelf veel de doeltaal te gebruiken maar de leerlingen geven terug zelf weinig te produceren in de doeltaal. Het inzetten van interactieve werkvormen kan bijdragen de doeltaalproductie te versterken.

Er is een native speaker aanwezig binnen de sectie Engels en een native speaker bij de sectie Duits.

Kenmerk 3 - CLIL-didactiek	
3.1 **Norm**	De docenten hanteren een repertoire van didactische werkvormen die de leerlingen stimuleren talige output te produceren.
3.2 **Norm**	De docenten maken leerlingen bewust van specifiek talige aspecten van hun vak. *Onder talige aspecten wordt verstaan: jargon, specifiek vakdiscours, 'literacy'.*
3.3 **Norm**	De docenten stimuleren de Engelstalige interactie in de les tussen leerlingen onderling.
3.4	De docenten hanteren verschillende vormen van feedback op de taalproductie van de leerlingen.
3.5	De docenten Engels besteden in samenwerking met de vakdocenten aandacht aan de ontwikkeling en het onderhouden van de taalvaardigheid van de vakdocenten. Door de docenten onderling wordt er samengewerkt op het gebied van CLIL. *Hier kan bijvoorbeeld onder verstaan worden: intervisietrajecten, het laten controleren van toetsen door de sectie Engels, het organiseren van maintenance courses, etc.*

Toelichting visitatiecommissie

Tijdens de lesobservaties was er een behoorlijk wisselend beeld van CLIL-didactiek. Tijdens de gesprekken werd er wel veel over CLIL-didactiek gesproken maar docenten geven zelf aan dat ze weinig onderling uitwisselen. De driejarenplanning voor CLIL-scholing bij alle docenten een goed voornemen om de CLIL expertise weer opnieuw onder de aandacht te brengen. Zorg ondertussen ook dat de docenten die al met CLIL bezig zijn gezien, gewaardeerd en ondersteund worden. Wissel CLIL ideeën regelmatig uit en bezoek elkaars lessen.

Er werden vrij veel docentgestuurde lessen gezien. Er is op dit moment een disbalans tussen de tijd die de docenten pratend voor de klas doorbrengen en de tijd die de leerlingen in werkvormen in het Engels samenwerken.

Docenten maken de leerlingen wel bewust van taal maar dat werd niet in alle lessen geobserveerd.

Het geven van feedback op de taalproductie van van de leerlingen gebeurt wel, maar werd niet overal gezien. Het werd wel benoemd in de gesprekken met de vakdocenten.

De sterkere samenwerking tussen de sectie Engels en de vakdocenten is in opbouw.

Kenmerk 4 - Wereldburgerschap	
4.1 **Norm**	Aan het eind van leerjaar drie hebben alle tto-leerlingen ten minste éénmaal deelgenomen aan een internationaal samenwerkingsproject. *De school toont aan dat alle leerlingen in de onderbouw hebben deelgenomen aan een project met leerlingen in het buitenland, waarmee een gezamenlijke leerervaring is opgedaan. De resultaten kunnen worden ingezien, bijvoorbeeld in de vorm van verslagen, werkstukken of video's. Tot slot kan de school laten zien hoe er binnen het project gewerkt is aan de vier elementen van wereldburgerschap zoals die bij 4.4 genoemd worden.*
4.2 **Norm**	De school organiseert diverse activiteiten ter bevordering van de ontwikkeling van wereldburgerschap. *Uit het onderwijsprogramma moet blijken dat de leerlingen actief deelnemen aan diverse internationaliseringsactiviteiten zoals excursies, talenreizen, Model United Nations, community-action projecten, etc.* *Ook toont de school aan welke doelen er op het terrein van wereldburgerschap aan de activiteiten worden gesteld en hoe deze bereikt worden.*
4.3 **Norm**	Docenten presenteren hun vak in internationale context en besteden aandacht aan de actualiteit. *- uit het lesprogramma blijkt dat in de lessen extra aandacht wordt besteed aan de internationale context.* *- dit komt tot uiting in bijvoorbeeld de keuze van het materiaal, de keuze voor onderwerpen of de opdrachten die leerlingen krijgen.*
4.4	De school heeft een visie op wereldburgerschap. *De school laat zien hoe in het curriculum de vier elementen van wereldburgerschap zijn vormgegeven:* *1) Houding 2) Kennis 3) Vaardigheden 4) Waarden.*
4.5	De activiteiten in het kader van wereldburgerschap worden gedocumenteerd en zijn beschikbaar in bijvoorbeeld de vorm van een portfolio. *De tto-afdeling kan laten zien dat de activiteiten van de leerlingen op een zinvolle manier worden gedocumenteerd en moeten de producten van leerlingen zijn in te zien.*

De volgende indicator geldt alleen voor seniorscholen.	
4.6 **Norm**	In de bovenbouw werken de leerlingen minstens éénmaal internationaal samen, bijvoorbeeld in de vorm van een uitwisseling of een internationale stage.

Toelichting visitatiecommissie

Complimenten voor de veelheid en variatie aan internationaliseringsactiviteiten. Ook in coronatijd werd er veel op touw gezet. De school biedt een mooi programma voor activiteiten en reizen. Het samenwerken met een leerling in het buitenland is dan ook ruimschoots aan bod gekomen zowel in de eerste drie leerjaren als in de bovenbouw.

De school organiseert veel maar het is ook van belang om dat expliciet aantoonbaar en merkbaar te maken voor de leerlingen bijvoorbeeld door middel van het portfolio. Biedt leerlingen mogelijkheden om te reflecteren op wereldburgerschapsactiviteiten.

Global Perspectives staat heel stevig in de school, zowel in de onder- als bovenbouw. Er valt nog wel winst te behalen voor de andere vakken om ook expliciet wereldburgerschap de les in te halen en bij te dragen aan vakoverstijgende leeractiviteiten.

In het beleidsplan wordt de visie op wereldburgerschap helder verwoord.

Het portfolio is in de maak. Bed het straks in de vakken in zodat wereldburgerschap en de ontwikkelingen van de leerlingen inzichtelijker worden.

In de bovenbouw doen leerlingen een internationale stage en een soort LOB-stage. Mooi voorbeeld werd besproken van een leerling die een week stage liep op een tweetalige basisschool.

Kenmerk 5 - Persoonsontwikkeling

5.1 **Norm**	De school laat merken hoe er gewerkt wordt aan de persoonsontwikkeling van de leerlingen. *Uit het gebruikte model (5.2) kunnen competenties gekozen worden om specifiek aan te werken en in beeld te brengen.*
5.2	De school kan uit een model om de persoonsontwikkeling van leerlingen in kaart te brengen competenties kiezen om aan te werken en deze in beeld te brengen. *De school neemt een profiel zoals het IB Learner Profile, de 21st century skills, de Global Competences van de OECD of een ander profiel als inspiratie. Hiermee kunnen ze de persoonsontwikkeling van de leerlingen in kaart brengen.*

Toelichting visitatiecommissie

In het beleidsplan is de visie op persoonsontwikkeling uitgewerkt aan de hand van het IB Learner profile.

Uit de reacties van leerlingen en docenten spreekt duidelijk dat zij bij Global Perspectives leren om hun talenten te ontdekken, zoals bijvoorbeeld persoonlijkheidstest, reflectieverslagen, gesprekken over persoonlijke doelen.

In t-mavo is een start gemaakt met een digitaal portfolio voor persoonsontwikkeling op basis an het learner profile. Dit zal komend jaar uitgerold worden naar de tweetalige havo en vwo afdeling. Dat is zeker een interessante ontwikkeling. Stel de keuze voor een portfolio niet langer uit en gebruik het dan voor alle vakken om de persoonsontwikkeing aantoonbaar te maken voor de leerlingen. Het advies is het dan in het leerplan te integreren en het breed uitte rollen. Ga het gewoon doen: tijdens het uitrollen kun je er al mee aan de slag gaan.

Er valt winst te behalen door het mentoraat beter in te vullen voor de persoonsontwikkeling. Wat er met leerlingbespreking.nl gebeurt is een interessante ontwikkeling.

Kenmerk 6 - Randvoorwaarden	
6.1	De tto-leerlingen doorlopen de school met evenveel als, of minder vertraging of uitval dan de niet-tto leerlingen. *Eventuele uitval of vertraging moet in vergelijking met die van de niet-tto leerlingen redelijk verklaarbaar zijn.*
6.2	De school beschikt over een document waarmee de kwaliteit van het onderwijs aan de hand van de tto-standaard wordt vastgesteld. Ook neemt de school maatregelen om de kwaliteit te bewaken en zo nodig te verbeteren.
6.3	Er is voldoende tijd voor de coördinatie van de tto-afdeling. *Bij deze indicator wordt gevraagd dat één of twee personen zich in voldoende mate bezig kunnen houden met onderwijscoördinatie die specifiek met de tto-afdeling te maken heeft.*
6.4	De school organiseert structureel overleg binnen het tto-team. *Er is inhoudelijke afstemming tussen de verschillende vakken. Mogelijke onderwerpen van afstemming zijn: vakoverstijgende projecten, wereldburgerschap en CLIL-didactiek.*
6.5	De nascholing van personeel is gericht op de kwaliteitseisen die worden gesteld aan tto. *De tto-afdeling heeft een nascholingsbeleid waarbij de tto-docenten (blijven) voldoen aan de eisen die worden gesteld aan hun taalvaardigheid Engels en hun pedagogisch-didactisch handelen.*
6.6	Het tweetalig onderwijs heeft een plek in de gesprekscyclus.

Toelichting visitatiecommissie

Er is weinig afstroom in de tto-afdeling.

De school is bezig om de kwaliteit van tto goed te bewaken. Er zijn kpi's opgesteld en die worden jaarlijks geëvalueerd en in het beleidsplan zijn ook maatregelen opgenomen. Als het op kwaliteit aan komt, ga ook in de les kijken. Daar vragen de docenten zelf ook om.

Er is voldoende tijd voor de coordinatie van de tto-afdeling.

TTO-docenten maken deel uit van een van de twee kringen, onderbouw of bovenbouw. Deze kringen overleggen op regelmatige basis. Om het teamgevoel te vergroten zou je kunnen overwegen om vaker good practices uit te wisselen en wederzijds lesbezoek en collegiale feedback te stimuleren.

De nascholing is in orde, maar er is een nieuw scholingsplan in de maak met meer aandacht voor CLIL-scholing.

Het tweetalig onderwijs heeft een plek in de gesprekscyclus.

Ten slotte

Dank voor de gastvrije ontvangst en de zeer zorgvuldige documentatie die vooraf is opgestuurd. Tevens dank voor de snelle antwoorden op de aanvullende vragen die de commissie nog had. De commissie waardeert de openheid in de gesprekken en de betrokkenheid van alle partijen.

Complimenten voor de invoering van het Cambridge International programma. Docenten en leerlingen lijken daar zeer tevreden over te zijn. De commissie is onder de indruk van het mooie programma aan internationaliseringsactiviteiten en de activiteiten die in coronatijd zijn ontwikkeld. Leerlingen herkennen zich in de vraag of ze de kans krijgen hun talenten te ontwikkelen.

Het is opvallend dat veel aandachtspunten van de vorige visitatie nog steeds actueel zijn. (portfolio, CLIL, veel frontale lessen) Het advies luidt om nu echt aan de slag te gaan en ervoor te zorgen dat bij een volgende visitatie de actiepunten zijn aangepakt.

Vanuit de vakdocenten is er de behoefte om meer vakoverstijgend te werken en een meer gezamenlijk overzicht te krijgen van het tto-programma als geheel. Vanuit de docenten kwam ook de suggestie om meer verbinding te zoeken met de basisscholen.

Dit rapport, dat ten grondslag ligt aan de toekenning van het certificaat 'senior tto-school' in het schooljaar 2021 – 2022 is geldig tot en met 1 augustus 2027 op voorwaarde dat de aan het certificaat ten grondslag liggende erkenning in stand blijft en de school dus volwaardig lid is van het landelijk netwerk tto. Zie verder de 'gebruiksregels keurmerk junior/senior tto-school', o.a. te vinden op de keerzijde van het certificaat.

Ondergetekenden verklaren de inhoud van dit rapport:

Namens Nuffic:

Voor akkoord:

C. (Cees) in 't Veld
Manager Pijler NL

Den Haag, 8 juli 2022

Namens Jan van Brabant College:

Voor gezien:

naam Iris M.E. Brugman
functie adjunct-directeur tto
plaats en datum

Helmond, 11 juli 2022